

Nasjonalparkstyret
for Fulufjellet

Årsrapport 2020 - Nasjonalparkstyret for Fulufjellet

Foto: Ariane Bekk Norstad - Nasjonalparkstyret på befaring til Bråtafallet 17. september 2020.

Innholdsfortegnelse

Fulufjellet nasjonalpark	3
Fregn naturreservat.....	4
Aktører i verneområdet.....	4
Nasjonalparkstyret for Fulufjellet 2020-2023	4
Faglig rådgivende utvalg (FRU).....	5
Administrativt kontaktutvalg (AKU)	5
Nasjonalparkforvalter.....	6
Naturopsynet	6
Andre sentrale myndigheter	7
Sentrale dokumenter	7
Nasjonalparkstyrets arbeid i 2020.....	9
Møter og befaringer for nasjonalparkstyret.....	9
Saker til behandling i nasjonalparkstyret og delegerte saker.....	9
Prioriterte arbeidsoppgaver og gjennomførte tiltak	10
Tiltak 2020 – statsbudsjettets kap. 1420 post 31	10
Stiforsterkning Storbekåsåsen - Brynflået.....	11
Innfallsportene Storbekåsåsen og Bråtafallet.....	12
Gapahuk	13
Portalskilt.....	14
Natursti.....	14
Skiltplan	15
Etablering av parkeringsplasser i tilknytning til innfallsportene	15
Prosjektering av Skjærvegen	16
Studietur til Fulufjellet nasjonalpark, 17-18. september 2020.....	16
Bestilling av verneskilt	17
Fulufjellskonferansen	17
Innsamling og digitalisering av kulturhistorie.....	17
Ny nasjonalparkbrosjyre for Fulufjellet	18
Andre oppgaver og aktiviteter som nasjonalparkforvalter har vært involvert i:.....	18
Oppsummering økonomi 2020.....	19

Fulufjellet nasjonalpark

Fulufjellet nasjonalpark ble opprettet ved kongelig resolusjon 27. april 2012 med hjemmel i lov av 19. juni 2019 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Nasjonalparken ligger i Trysil kommune og omfatter et areal på 82,5 km².

Formålet med opprettelsen av Fulufjellet nasjonalpark er å bevare et stort naturområde som inneholder særegne, representative økosystem som er uten tyngre naturinngrep, herunder artsfattig fjellvegetasjon og artsrik barskog.

Videre er formålet med nasjonalparken å ta vare på:

- et inngrepsfritt skog- og fjellområde som en del av et stort, helhetlig og særpreget økosystem i grensetraktene
- storslåtte landskapsformer bl.a. med særpregede og blokkrike juv
- naturmangfoldet med et egenartet plante-, sopp- og dyreliv, herunder innslag av høyereliggende barskog med naturpreg, og med arter som sjokoladekjuke og sibirkjuke
- kulturminner

Det er utarbeidet både en forvaltningsplan og en besøksstrategi for Fulufjellet nasjonalpark som er endelig godkjent av Miljødirektoratet. Det gjenstår imidlertid arbeid med både teknisk ferdigstilling og layout før disse kan publiseres.

Foto: Ariane Bekk Norstad - Steinportalen på Storbekåsåsen

Fregn naturreservat

Fregn naturreservat ble opprettet ved kongelig resolusjon 27. april 2012 med hjemmel i lov av 19. juni 2019 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Nasjonalparken ligger i Trysil kommune og omfatter et areal på 3,9 km².

Formålet med opprettelsen av Fregn naturreservat er å bevare et naturskogspreget barskogområde som har særskilt betydning for biologisk mangfold. Videre er formålet å ta vare på variasjonsbredden i økosystemer, naturtyper, arter og genetisk mangfold. Av spesielle kvaliteter har området store arealer med gammel furu- og granskog på kalkrik grunn med et rikt artsmangfold. Området er på grunn av sin naturtilstand, produktivitet og egenart av særskilt naturvitenskapelig betydning.

I tråd med den nye forvaltningsordningen for nasjonalparker og andre store verneområder ble forvaltningsmyndigheten for Fulufjellet nasjonalpark og Fregn naturreservat delegert til et politisk sammensatt verneområdestyre med representasjon fra Trysil kommune og Hedmark fylkeskommune ved Miljøverndepartementets vedtak av 14. desember 2012. Ved utnevnelsen av verneområdestyret vedtok også departementet egne vedtekter som fastlegger styrets mandat og rammer for arbeidet. Fram til dette tidspunktet var Fylkesmannen i Hedmark forvaltningsmyndighet.

Aktører i verneområdet

Nasjonalparkstyret for Fulufjellet 2020-2023

Medlem	Varamedlem	Representerer
Erik Sletten, leder	Ole André Storsnes	Trysil kommune
Elisabeth Sakrisson	Stine Akre	Trysil kommune
Anne Elisabeth Thoresen	Bjørnar Tollan Jordet	Innlandet fylkeskommune

Foto: Ariane Bekk Norstad - Nasjonalparkstyret for Fulufjellet 2020-2023. Fra venstre mot høyre: Ole André Storsnes (vara), Anne E. Thoresen (medlem), Elisabeth Sakrisson (medlem), Stine Akre (vara) og Erik Sletten (styreleder).

Arkivfunksjonen og økonomiforvaltningen til nasjonalparkstyret lå i 2020 hos Fylkesmannen i Innlandet. Fra 1. januar 2021 bytter Fylkesmannen navn til Statsforvalteren og dermed endres også mottakernavn på henvendelser rettet til Statsforvalteren i Innlandet og adressen til postmottak. Postadressen til nasjonalparkstyret er:

Nasjonalparkstyret for Fulufjellet
Postboks 987
2604 Lillehammer
Epost: sfinpost@statsforvalteren.no
Telefon: 61 26 61 67

Faglig rådgivende utvalg (FRU)

Et rådgivende utvalg skal sikre involvering av ulike interesser i verneområdet; grunneiere og andre interessenter/organisasjoner. Det rådgivende utvalget skal ikke behandle enkeltsaker, men kunne gi råd til styret i saker som gjelder forvaltningen av verneområdet og være en kanal for brukerinteresser inn i nasjonalparkstyret.

Et faglig rådgivende utvalg ble oppnevnt i 2014 og har i 2020 bestått av:

Navn	Reprenterer
John T. Stallvik	Ljørdalen Utmarkslag
Sæming Hagen	Statskog
Bjørn Støa	Ljørdalen Grendeutvalg
Christian Dufseth	FNF-Hedmark
Silje Lans Pedersen	Ljørdalen Sportsklubb
Dag Gjetrang	Ljørdalen Turistutbygging
Jan Erik Nordnes	Fulufjellet Alpinsenter AS
Trond Ole Skåret	Fulufjällsringen
Länsstyrelsen Dalarna	Länsstyrelsen i Dalarna
Gudrun Sandaker Lohne	Destinasjon Trysil

I 2020 ble det ikke avholdt møte med Faglig rådgivende utvalg. Det er imidlertid en prioritert oppgave for nasjonalparkforvalter og styret å få sett nærmere på deltakersammensetning, for deretter å innkalle til et møte i dette utvalget i løpet av 2021.

Administrativt kontaktutvalg (AKU)

Administrativt kontaktutvalg skal være et forum for å diskutere og avklare saker mellom kommune og forvaltning, samt fungere som en støtte til forvalter i planlegging/ gjennomføring av tiltak. Det ble oppnevnt et administrativt kontaktutvalg i 2014 der følgende er representert:

Navn	Reprenterer
Bjørn Tore Bækken	Trysil kommune
Gro Svarstad	Trysil kommune

Ove Holseng	Hedmark fylkeskommune
Ole Vangen/Runa Skyrud	Statens naturoppsyn

Det er ikke avholdt et formelt møte med AKU i 2020, men forvalter har holdt jevnlig kontakt med enkelte av representantene gjennom året. Nasjonalparkstyret har drøftet mulighetene for å ta inn flere medlemmer i dette kontaktutvalget, med representanter fra andre sektorer i Trysil kommune. Det skal derfor jobbes med utvalgssammensetning i det kommende året og det bør i den forbindelse kalles inn til et formelt møte med administrativt kontaktutvalg i løpet av 2021.

Nasjonalparkforvalter

Styrets sekretariat bestod frem til 1. juni 2020 av nasjonalparkforvalter Ragnar Ødegaard, som da gikk av med pensjon. Han har vært vikar for tidligere forvalter, som sa opp stillingen høsten 2019. Den 22. juni 2020 tiltrådte ny nasjonalparkforvalter, Ariane Bekk Norstad, i 100% forvalterstilling for Fulufjellet.

Hovedkontorsted for nasjonalparkforvalterstillingen, som til og med 2019 var delt mellom Femundsmarka/Gutulia og Fulufjellet, har tidligere vært på Drevsjø i Engerdal. Nytt kontorsted ble fra 2020 lagt til rådhuset i Trysil, Innbygda, da det ble etablert en ny 100 % stilling som forvalter for Fulufjellet nasjonalpark.

Forvalter er underlagt styret i alle fagsaker. Statsforvalteren i Innlandet er formell arbeidsgiver med enheten Naturmangfold og verneområder som faglig og administrativt tilknytningspunkt. Forvalteren skal forberede saker for styret, drive informasjon og gjennomføre tiltak, samt holde kontakt med brukerne av verneområdet.

Naturoppsynet

Statens naturoppsyn (SNO) er den utøvende og kontrollerende delen av forvaltningen av verneområdene. Naturoppsynet skal ikke drive forvaltning, men skal følge opp miljølovgivningen og vedtak fattet av nasjonalparkstyret og andre offentlige myndigheter. I tillegg skal oppsynet informere, veilede og gjennomføre tiltak og registreringer. Hovedansvar for naturoppsynet i Fulufjellet nasjonalpark har fra og med 1. februar 2020 vært Runa Skyrud, med kontorsted i Innbygda i Trysil (tidligere Ole Vangen). Naturoppsynet har bistått med diverse praktisk arbeid og undersøkelser. Ellers utfører SNO rene oppsynsoppgaver, informasjonsarbeid og gjennomfører tiltak for nasjonalparkstyret. SNO utarbeider egne årsrapporter.

Foto: Ariane Bekk Norstad - SNO v/Runa Skyrud på befaring til Bergådalen, 3. august 2020.

Andre sentrale myndigheter

Det er også andre myndigheter som påvirker både bruk og tilrettelegging i verneområdet. Fulufjellet nasjonalpark ligger i sin helhet innenfor Trysil kommune. Kommunen har ansvaret for arealforvaltningen, og god dialog med kommunen er særlig viktig for utvikling av innfallsporene og randsonene til verneområdet.

Kommunen har myndighet etter plan- og bygningsloven og motorferdselloven. Ofte må brukerne ha tillatelse fra både verneforskriften og generelt lovverk, herunder plan- og bygningsloven og motorferdselloven.

Fylkesmannen i Hedmark (nå Statsforvalteren i Innlandet) hadde forvaltningsansvaret for verneforskriften fram til opprettelsen av nasjonalparkstyret. Statsforvalteren har erfaring og fagkunnskap som nasjonalparkforvalteren kan dra nytte av i sitt arbeid, og forvalteren deltar i fagsamlinger der dette er relevant. I tillegg har Statsforvalteren klagerett på vedtak som blir fattet av verneområdestyret.

Fylkeskommunen er representert politisk i verneområdestyret. I tillegg har fylkeskommunen myndighet etter kulturminneloven og fagkompetanse knyttet til kulturminneforvaltning, skjøtsel og restaurering.

Sentrale dokumenter

Naturmangfoldloven trådte i kraft 1. juli 2009, og erstatter blant annet naturvernloven fra 1970. Vedtak fattet etter naturvernloven er fortsatt gjeldende, men naturmangfoldloven har satt en del nye kriterier til saksbehandling (vurdering av miljørettslige prinsipper etter §§ 8-12) og generelle unntaksregler i verneforskriftene er erstattet av § 48 i naturmangfoldloven.

Verneforskriften for Fulufjellet nasjonalpark og Fregn naturreservat ble fastsatt ved vernevedtaket 27. april 2012. Verneforskriftene er juridisk bindende.

Forvaltningsplan for Fulufjellet nasjonalpark. Arbeidet med forvaltningsplanen startet i 2010. I arbeidet med planen har forvaltningsmyndigheten drøftet aktuelle forvaltningsmessige problemstillinger med ei lokal referansegruppe bestående av grunneiere, kommunen og andre brukerinteresser. Forslaget til forvaltningsplan ble sendt på en bred høringsrunde 24. oktober 2014. På bakgrunn av høringsuttalelsene har nasjonalparkstyret utarbeidet et revidert forslag til forvaltningsplan som ble oversendt Miljødirektoratet for endelig godkjenning 18. november 2015. Forvaltningsplanen ble endelig godkjent av Miljødirektoratet 18. mai 2017. Dette dokumentet er foreløpig ikke publisert, ettersom det gjenstår arbeid med både teknisk ferdigstilling og valg av layout.

Hovedformålet med forvaltningsplanen er å trekke opp retningslinjer og konkretisere felles mål for forvaltningen, slik at formålet med etableringen av verneområdet blir ivaretatt. En forvaltningsplan skal være veiledende og være et praktisk hjelpemiddel for å opprettholde natur- og kulturverdiene og fremme formålet med vernet. Den skal sikre en enhetlig forvaltning av verneområdet ved å gi konkrete retningslinjer om bruk, informasjon, skjøtsel og tilrettelegging. Det er videre et mål at forvaltningsplanen skal etablere gode rutiner for samarbeid og oppgavefordeling mellom aktører lokalt, regionalt og nasjonalt. Den skal bidra til avklaring av hvordan ulike verne- og bruksinteresser skal håndteres.

Besøksstrategi for Fulufjellets nasjonalparker. Arbeidet med besøksstrategien ble gjennomført som et interregprosjekt - «Grenseoverskridende besøksforvaltning for Fulufjellets nasjonalparker». Prosjektet pågikk i perioden 2015-2018, i regi av forvaltningsmyndighetene for den norske og den svenske nasjonalparken i Fulufjellet, dvs. Nasjonalparkstyret for Fulufjellet og Länsstyrelsen Dalarnas län. Ei referansegruppe med representasjon fra kommuner, destinasjonsselskap, foretak/bedrifter og organisasjoner bistod i arbeidet.

Forslag til besøksstrategi ble sendt på høring i perioden 24.07.2019-20.09.2019. Etter dette ble det gjort mindre justeringer og dokumentet ble oversendt Miljødirektoratet. Besøksstrategien for Fulufjellets nasjonalparker ble endelig godkjent av Miljødirektoratet 25. Mars 2020. Dette dokumentet er heller ikke publisert, ettersom det også her gjenstår arbeid med både teknisk ferdigstilling og valg av layout. Dette dokumentet vil bli innarbeidet som et vedlegg til Forvaltningsplanen.

Formålet med besøksstrategien for Fulufjellets nasjonalparker er å ha en plan for hvordan nasjonalparkforvaltningen i det helhetlige Fulufjellet sammen skal møte de besøkende, slik at opplevelsen for disse i et grenseoverskridende svensk-norsk nasjonalparkområde blir størst mulig. Videre er målet å øke den lokale verdiskapingen på begge sider av grensen, samtidig som forståelse for vernet økes og verneverdiene ivaretas.

Besøksstrategien bygger på de respektive nasjonalparkenes forvaltningsplaner og er samtidig et likestilt tillegg til forvaltningsplanen.

Nasjonalparkstyrets arbeid i 2020

Møter og befaringer for nasjonalparkstyret

Dato	Møtetype	Sted
6. april	Styremøte	Elektronisk møte via Skype
25. juni	Kort opplæringsdag for styret og ny forvalter	Innbygda, Trysil
17. august	Opplæringsdag for styret	Lillehammer
17-18. september	Studietur og styremøte	Befaring til diverse relevante lokaliteter i Fulufjellet NP – base på Villa Fregn i Ljørdalen
3. desember	Styremøte	Innbygda, Trysil

Foto: Harald Nyberg – Opplæringsdag for styret og nasjonalparkforvalter 25 august. Fra venstre: Elisabeth Sakrisson (styremedlem), Ragnar Ødegaard (avtroppende nasjonalparkforvalter), Vebjørn Knarrum (avdelingsdirektør hos Fylkesmannen i Innlandet), Ariane Bekk Norstad (ny nasjonalparkforvalter), Erik Sletten (ordfører og leder i Nasjonalparkstyret), Stine Akre (varamedlem) og Ole Andre Storsnes (varamedlem).

Saker til behandling i nasjonalparkstyret og delegerte saker

Styret har til sammen hatt 24 saker på sakslisten på styremøtene i 2020. Nasjonalparkforvalter (inkl. saker behandlet av Ragnar Ødegaard) har behandlet 6 delegerte saker i perioden 01.01.-31.12.2020. For Fulufjellet nasjonalpark omfatter dette 1 sak vedrørende oppkjøring av skiløype, 1 sak om snøskutertransporter til hytte og 3 saker vedrørende motorisert uttransport av felt elg. I tillegg er det behandlet 1 sak vedrørende lavtflyging for geofysiske målinger over NP og NR. I utgangspunktet skulle sistnevnte sak blitt styrebehandlet, men med bakgrunn i at saken hadde ligget ubehandlet i en lengre periode – i perioden før ny forvalter var på plass – og den hastet, ble det i avklaring med styreleder bestemt at saken skulle behandles som en delegert sak for å få sendt ut vedtaket så fort som mulig. Delegerte saker refereres styret i etterkant.

Oversikt over dispensasjonssaker fra verneforskriften og andre saker som er behandlet av Nasjonalparkstyret for Fulufjellet i 2020 (referatsaker, orienterings- og drøftingssaker er ikke medregnet):

Type saker	Antall saker i 2020
Dispensasjon for organisert ferdsel - Fulufjellsrøya	1
Dispensasjon for å fjerne store grantrær rundt hytte – Vidar Storbæk	1
Konstituering av Nasjonalparkstyret	1
Vedtak om økonomi, ledelse og drift	2
Vedtak om virksomhetsplanlegging/-rapportering, møteplan, prosjekt og planarbeid	4
Opparbeiding av innfallsporter i henhold til forprosjektrapport	1
Totalt	10

Oversikt over delegerte dispensasjonssaker fra verneforskriften som er behandlet av nasjonalparkforvalter i 2020:

Type saker	Antall saker i 2020
Motorferdsel på snødekt mark	2
Motorisert uttransport av felt elg	3

* I tillegg 1 sak om motorferdsel med fly – hastesak som ble delegert i den aktuelle saken etter avtale med styreleder

Alle vedtak truffet i medhold av naturmangfoldloven og verneforskriften er registrert på www.miljovedtaksregisteret.no. Her kan du også abonnere på vedtak som fattes i styret og av andre forvaltningsorgan.

Prioriterte arbeidsoppgaver og gjennomførte tiltak

Nasjonalparkstyret gjennomfører hver høst et bestillingsmøte (tidl. bestillingsdialog) med SNO og søker samtidig om tiltaksmidler som tildeles av Miljødirektoratet. Bestillingsmøtene er en formalisert prosess mellom forvaltningsmyndigheten og Statens naturoppsyn (SNO) lokalt. Prosessen har til hensikt å sikre god dialog og forutsigbarhet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsats og gjennomføring av de tiltak i felt som SNO kan utføre. Elektronisk søknadscenter (ESS) benyttes for innmelding av behov for midler til tiltak i verneområdene, mens behovsinnmelding for tjenester fra SNO sendes direkte til postmottak hos SNO/Miljødirektoratet.

Tiltak 2020 – statsbudsjettets kap. 1420 post 31

Bestillingen for 2020 ble vedtatt på møte i nasjonalparkstyret den 5. desember 2019. Styret fikk tildelt en samlet pott på kr. 750.000,- til tiltaksmidler og kr. 100.000,- til planarbeid (Forvaltningsplan og besøksstrategi). Tiltaksmidler i nasjonalparker og andre større

verneområder skal være i tråd med besøksstrategi, forvaltnings-/skjøtselsplan eller andre relevante styringsdokumenter. Midlene skal gå til tiltak som er nødvendig for å ta vare på verneverdiene, inkludert investeringsutgifter til skjøtsels- og besøksforvaltningsstiltak mv. I søknaden om tiltaksmidler valgte nasjonalparkstyret å prioritere tiltak knyttet til restaurering av den mye brukte turstien fra hovedinnfallsporten Storbekksåsen til riksgrensa på Brynflået, og oppgradering av innfallsportene Storbekksåsen og Bråtafallet.

I 2020 er det flere forhold som har påvirket fremdriften til og gjennomføringen av tiltak i regi av Nasjonalparkstyret for Fulufjellet. Vikar i forvalterstillingen gikk av med pensjon 1. juni, og ny forvalter tiltrådte først 22. juni, for deretter å gå rett ut i ferie. Ny forvalter var dermed ikke formelt i gang med arbeidsoppgavene tilknyttet stillingen før i slutten av juli. Sesongen for feltarbeid og utføring av fysiske tiltak er kort, da dette er avhengig av barmark. I tillegg har koronapandemien skapt utfordringer med tanke på bestilling av tjenester og utføring av oppdrag. Denne sesongen har dermed resultert i få slutførte og påbegynte tiltak, og kun en liten del av tildelt sum har blitt benyttet. Under følger en gjennomgang av diverse tiltak og andre forhold det er jobbet med i 2020.

Stiforsterkning Storbekksåsen - Brynflået

I besøksstrategidokumentet er det innarbeidet forslag til tiltak som fokuserer på det helhetlige Fulufjellet, blant annet merking og tilrettelegging av turstier på tvers av riksgrensa. Gjennom interreg-prosjektets oppdatering av kunnskapsgrunlaget har Norsk institutt for naturforskning (NINA) gjennomført en sårbarhetsvurdering av vegetasjon og terreng langs utvalgte stier. NINA påpeker at deler av den svært mye brukte turstien fra hovedinnfallsporten Storbekksåsen opp mot riksgrensa på Brynflået er sårbar og sterkt preget av slitasje. Det ble i den forbindelse anbefalt tyngre forsterkningstiltak på noen delstrekninger.

I 2019 ble det etter en tilbudskonkurranses inngått avtale med Stibbyggjaren AS om gjennomføring av stiforsterkning. En sårbar og bratt del av stitraséen ble utbedret med trappetrinn i stein. Denne steintrappa har fått navnet Fulufjelltrappa. På grunn av tidlig vintersesong ble det imidlertid vanskelig å fullføre arbeidet helt. Det gjenstod blant annet noe arbeid ved stiens begynnelse (steinbru over liten bekkekløft) og kobling mot eksisterende sti helt øverst i brattpartiet ved steinsetting av stien. Planen var å slutføre dette arbeidet i løpet av 2020, men med bakgrunn i koronapandemien var det ikke mulig for firmaet å få sherpaene inn i landet.

Foto: Knut Eggen - Befaring til Brynflået 6. oktober 2020.

av stitraséen opp til Brynflået. Det var tydelig behov for ytterligere stiforsterkning langs store deler av traséen og det ble etterspurt et kostnadsoverslag for jobben fra Stibbyggjaren AS. Tilsendt kostnadsoverslag tilsier at resterende stiforsterkningsarbeid må ut på ny tilbudskonkurranse i 2021.

For å få bedre oversikt over gjenstående arbeid i tilknytning til stiforsterkningen, ble det foretatt en befaring til Storbekåsén 6. oktober 2020. På denne befaringen deltok Geirr Vetti for Stibbyggjaren AS, Knut Eggen (arbeidskoordinator ved arbeidet i 2019), SNO lokalt v/ Runa Skyrud og nasjonalparkforvalter Ariane Bekk Norstad. I tillegg til noen mindre tiltak som gjenstod etter arbeidet i 2019, ble det sett nærmere på tilstanden til resten

Innfallsportene Storbekåsén og Bråtafallet

Landskapsarkitektfirmaet Feste Nordøst AS har på oppdrag for nasjonalparkstyret utarbeidet en plan for oppgradering av innfallsportene Storbekåsén og Bråtafallet. Planen viser forslag til parkeringsplasser, infotavler, anvisningsskilt, møblering og gapahuker, samt kanalisering av ferdse/gangforbindelser og forsterkning av stier/turveger.

Det har blitt startet opp arbeid på innfallsportene i henhold til denne planen, men nasjonalparkforvalter bestemte i samråd med styret at det burde ligge et formelt vedtak om å legge denne til grunn - for videre opparbeiding av innfallsportene til Fulufjellet nasjonalpark. I styremøte 3. desember 2020, ble det dermed gjort følgende vedtak:

Nasjonalparkstyret for Fulufjellet vedtar at rapporten «Innfallsporter til Fulufjellet – Forprosjekt 2018-2019» skal legges til grunn ved etablering og opparbeiding av innfallsportene og informasjonspunkter til Fulufjellet nasjonalpark. Denne rapporten viser konkrete forslag til fysiske løsninger ved innfallsportene til Fulufjellet nasjonalpark; Storbekåsén, Bråtafallet og Bergådalen, i Trysil kommune.

Til tross for at denne rapporten skisserer forslag til konkrete løsninger, åpnes det opp for følgende tilføyelser/ endringer:

- 1. Skiltplassering og -antall kan justeres i forhold til opplysninger gitt i tekst og situasjonskartene i rapporten. Det skal utarbeides en egen skiltplan som synliggjør behovet for mengde, type og plassering av skiltmaterieil.*

2. *Det prioriteres å etablere gangbru over Bergåa i Bergådalen, mens løsning for kryssing av Nordre Bjørnåsbekken vurderes nærmere. Det kan etableres en enklere løsning med ekstra steinsetting i bekkeløpet i Nordre Bjørnåsbekken, eller det kan etableres en enklere bruløsning ved behov. Plassering av gangbru over Bergåa må vurderes nærmere, ettersom kostnadene knyttet til opparbeiding stiger med spenn over åa.*

Gapahuk

Med bakgrunn i denne planen har det i 2019 og 2020 blitt arbeidet videre med oppgraderingen av hovedinnfallsporten Storbekkåsen. I planen inngår det å erstatte en gammel og estetisk mangelfull gapahuk med en ny. Detaljerte byggetekniske tegninger for en ny gapahuk ble kjøpt fra firmaet Biotope i 2019. Fire Trysil-baserte byggefirmaer ble tilsendt tilbudsforespørsel om oppføring, og det ble inngått avtale med firmaet Anders & Frode Bygg AS. På grunn av tidlig snøfall senhøsten 2019 måtte oppføringen utsettes til 2020.

Prosesen med oppføring av gapahuken startet i slutten av august, med utbygging av masser i forbindelse med nedgraving av fundamenter. Gapahuken ble ferdigstilt 24. september 2020.

Foto: Ariane Bekk Norstad - Ny gapahuk på plass på Storbekkåsen

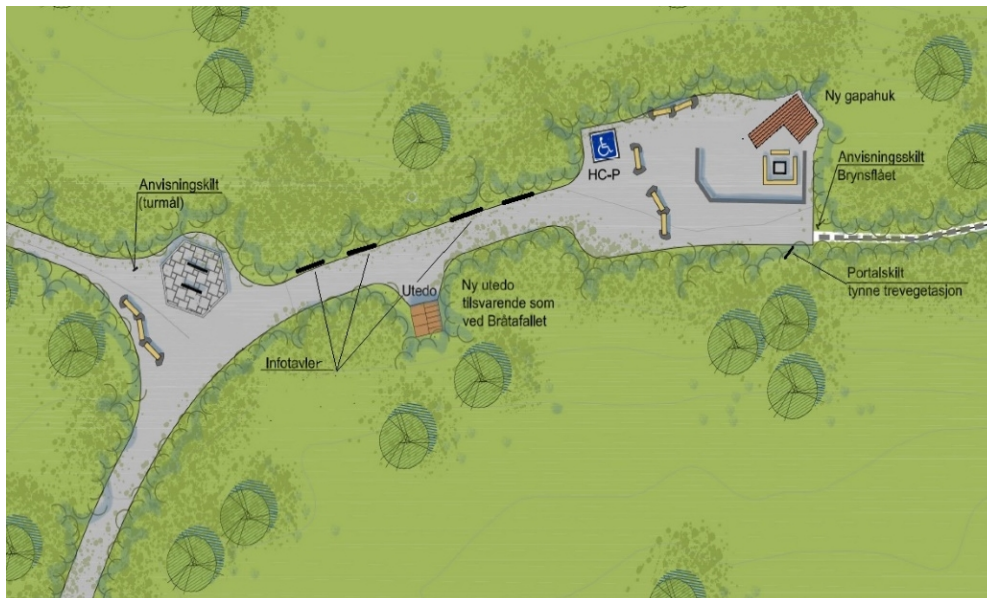
Portalskilt

Norges nasjonalparkers skiltsystem består av 11 ulike skilt som alle bygger på de samme designprinsippene. Skiltene skal være lett gjenkjennelige som en del av identiteten til Norges nasjonalparker og kommunisere tydelig, uavhengig av omgivelsene de vises i. Anbefalingene for materialbruk og produksjon skal sikre nettopp det.

I henhold til ny designmanualen for Norges nasjonalparker skal det oppføres portalskilt på innfallsportene eller andre utkikkspunkt til verneområdene. Portalskiltene er en videreføring av logoen som symboliserer invitasjonen inn i nasjonalparken. Skiltet skal aktivisere den besøkende, og informere om naturen man ser inn i. Disse skal produseres i vedlikeholdsfritt Cortenstål. Dette skiltet vil bli oppført på Storbekkkåsen, like ved stien som fører opp på Brynflået (se situasjonskart under).

Nasjonalparkstyret har bestilt portalskilt. I utgangspunktet skulle dette bli levert og ført opp i løpet av 2020. Dessverre har det blitt forsinkelser i leveransen av skiltet, ettersom leverandør var utsolgt for stålet, slik at dette tiltaket blir utført i løpet av 2021.

Situasjonskart over hovedinnfallsporten på Storbekkkåsen. Plassering av portalskilt vises midt på, til høyre i bildet.

Natursti

Ved innfallsporten Bråtafallet ble det for mange år siden etablert en natursti med poster med fokus på vannsystemer, geologi, kulturminner og kulturhistorie. Postene foreslås utvidet med temaet naturverdier. I forbindelse med planene for oppgradering av denne innfallsporten, er det ønskelig å fornye og oppgradere denne naturstien, forslagsvis etter samme utforming som er benyttet ved natur- og opplevelsesstien i Gutulia nasjonalpark. Planlegging av en ny og

utvidet trase er i oppstartsfasen. Det ble ikke gjort noe konkret fysisk arbeid i tilknytning til dette tiltaket i 2020, men det ble bestilt noen skiltstenger til vippeskilt med tilhørende fundamenter. Videre arbeid med dette tiltaket videreføres i 2021.

Skiltplan

Et av de viktigste tiltakene i årene fremover er oppgradering av skiltsystemet i tilknytning til Fulufjellet nasjonalpark (og Fregn naturreservat) i henhold til designmanual for Norges nasjonalparker. Dette innebærer å bytte ut gammelt skiltmateriell og vurdere behovet for etablering av nye informasjonspunkter. I den forbindelse er det behov for en skiltplan, som avklarer behovet for skilting/informasjon, type skilt og plassering.

Nasjonalparkforvalter har påbegynt arbeidet med en slik skiltplan, som kan brukes som grunnlag for blant annet byggesøknad til Trysil kommune før oppføring av skiltene. Dette arbeidet er imidlertid kun i oppstartsfasen, så det må jobbes videre med denne i 2021. Det bemerkes at informasjonen på skiltene ikke vil fremgå av denne skiltplanen, men at dette vil jobbes med i en parallell prosess. Skiltsystemene og oppdateringen av dette er et svært ressurskrevende arbeid økonomisk, så dette vil måtte foregå i et langsiktig perspektiv – basert på den årlige tildelingen av tiltaksmidler fra Miljødirektoratet.

Etablering av parkeringsplasser i tilknytning til innfallsportene

En av oppgavene på tiltakslista til Nasjonalparkstyret for Fulufjellet i 2020, var anlegning av utvidete parkeringsmuligheter ved hovedinnfallsporten på Storbekåsåsen. Da ny nasjonalparkforvalter var på plass i midten av året, var denne tiltaksprosessen ikke påbegynt. Det gjenstod dermed både innhenting av grunneiertillatelse, avtale med entreprenører, og innsending av både dispensasjon og byggesøknad til Trysil kommune. Dette var en jobb som dro ut i tid, av ulike årsaker.

Nasjonalparkforvalter valgte å drøfte parkeringssituasjonen med styret og det ble bestemt at en skulle sende inn en felles søknad for alle parkeringsplassene som skulle opparbeides – både ved hovedinnfallsporten på Storbekåsåsen og ved biinnfallsporten i Bergådalen. En av de nye parkeringsplassene i Bergådalen måtte ses i sammenheng med et annet tiltak på lista for 2020 – opparbeiding av ny gangbru i Bergådalen. Plasseringen av denne parkeringsplassen er avhengig av plassering av gangbrua over Bergåa og dette forholdet måtte dermed være avklart før søknaden kunne sendes inn til Trysil kommune. Da dette forholdet var avklart var det såpass sent på året og det gjenstod fortsatt innsending av nødvendige søknader til kommunen. Dette tiltaket har dermed ikke blitt gjennomført i 2020 og har blitt videreført til tiltakslista for 2021. Det gjenstår imidlertid kun å få svar på søknaden som er oversendt Trysil kommune, og at styret får tildelt tilstrekkelig med midler i 2021, før en kan starte opp prosessen med opparbeiding av parkeringsplassene i barmarksesongen i 2021.

Prosjektering av Skjærvegen

Nasjonalparkstyret ønsker å reetablere/"friske opp" og diskret merke og skilte en grensekryssende sti fra Fregnseter-Brattfjellhammarenområdet i Skåret i Ljørdalen, østover på nordsiden av Bergådalen, til den møter eksisterende sti på svensk side ved Bergådalsstugan

(Skärvallenvegen). Denne gamle stitraseen ligger innenfor fokusområde 2, jf. den felles besøksstrategien for de to nasjonalparkene i Fulufjellet.

Det ble søkt om tiltaksmidler i 2020, som var ment å dekke utgifter til å prosjektere og detaljplanlegge remerkningen av Skjærvegen/Skärvallenstien på norsk side. Nasjonalparkforvalter og SNO deltok på befaring sammen med kjentmann, Trond Ole Skåret, 25. august 2020. Her ble stitraseen gått opp og lagt inn på GPS.

Foto: Ariane Bekk Norstad - Vandring på gjengrodd stier på Skjærvegen

På grunn av restriksjoner knyttet til koronapandemien var det ikke mulig å krysse grensen inn til Sverige, for å følge stien videre inn på svensk side av grensen. Det ble ikke brukt tiltaksmidler tilknyttet dette prosjektet i 2020. Tiltaket er videreført i tiltakslisten for 2021.

Sporlogg etter befaring på Skjærvegen

Studietur til Fulufjellet nasjonalpark, 17-18. september 2020

Det ble besluttet å foreta en befaring/studietur til Fulufjellet nasjonalpark i forbindelse med styremøtet i september og varamedlemmene ble derfor også invitert med på dette møtet. Flere av styremedlemmene hadde aldri vært i nasjonalparken og det ble dermed bestemt at en burde ta en befaring til de områdene hvor en nå planlegger tiltak. Styremøtet ble med bakgrunn i dette avholdt som en todagers samling, med base på Villa Fregn i Skåret i Ljørdalen. Under befaringen besøkte nasjonalparkstyret blant annet Bråtafallet, plassering for ny gangbru, Grønkjeldfallet, Storbekkasen og stien opp til Brynflået. Nasjonalparkforvalter forklarte kort om aktuelle tiltak på de forskjellige lokalitetene. På bakgrunn av at flere i

nasjonalparkstyret i Fulufjellet ikke hadde besøkt nasjonalparken tidligere, var besøket verdifullt og inspirerende, og det ga dem en forankring til senere saksbehandling.

Bestilling av verneskilt

I løpet av 2020 har ny nasjonalparkforvalter og ny representant for SNO lokalt (Runa Skyrud) vært ute på flere befaringer. Det har i den forbindelse blitt lagt merke til at det mangler verneskilt i traseer på grensen inn til både nasjonalparken og naturreservatet Fregn. Det har i den forbindelse blitt gjort en bestilling av verneskilt med tilhørende skiltstenger og underskilt i dialog med SNO. Oppføring av disse skiltene er også lagt inn som et tiltak i behovsinnmeldingen til SNO for 2021.

Fulufjellskonferansen

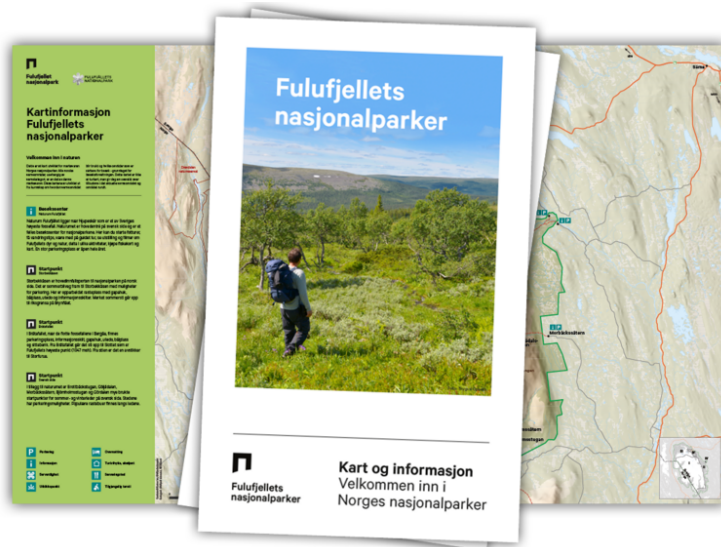
Fulufjellskonferansen, en spennende og tidligere godt besøkt konferanse som belyser ulike temaer knyttet til Fulufjellet, har lange tradisjoner og har vært arrangert i en årrekke. De siste årene har nasjonalparkforvaltningene på svensk og norsk side samarbeidet om arrangementet, blant annet ved at det veksler mellom norsk og svensk side hvor arrangementet legges. I 2019 var det Länsstyrelsen som sto for tur til å være arrangør. Knappe økonomiske ressurser gjorde at arrangementet dessverre måtte utgå. I 2020 ble Nasjonalparkstyret forespurt om å avholde konferansen. Dette har imidlertid ikke vært mulig med bakgrunn i restriksjoner knyttet til koronapandemien og bytte av nasjonalparkforvalter på norsk side. Nasjonalparkforvalter vil holde løpende dialog med svensk side det kommende året, for å vurdere mulighetene for en konferanse i løpet av 2021. Det vil også være dialog knyttet til plassering av arrangementet (Norge, Sverige eller elektronisk).

Innsamling og digitalisering av kulturhistorie

I 2018 ble det inngått en avtale mellom nasjonalparkstyret og Trysil historie- og museumslag om oppdraget «Innhenting og digitalisering av kulturhistorie i Fulufjellet». Oppdraget må sees i lys av arbeidet med å etablere og/eller videreutvikle besøksmål og opplevelsespunkter og løfte fram Fulufjellets kulturhistorie. I praksis består arbeidet av innhenting av kilder, artikler, lydopptak, bilder og filmer og gjøre dette digitalt tilgjengelig. Det ble jobbet en del med prosjektet i 2019, blant annet er mange Fulufjellnavn lagt inn på www.trysilnavn.no, men på grunn av sykdom mm ble prosjektet ikke slutført i 2019. Det har ikke vært dialog rundt dette prosjektet i 2020, så dette må følges opp i 2021.

Ny nasjonalparkbrosjyre for Fulufjellet

Miljødirektoratet har i 2020 sluttført arbeidet med produksjon av ny brosjyre i sin serie for Norges nasjonalparker. Tidligere og nåværende nasjonalparkforvalter har hatt dialog med direktoratet om dette. I tillegg har Länsstyrelsen i Dalarna vært involvert, for å sikre innspill fra svensk side av nasjonalparken før trykking. Layout og utforming vil følge den norske malen, men brosjyra omtaler det helhetlige Fulufjellet, så selv om ny norsk og ny svensk brosjyre utseendemessig vil være forskjellige, så er ambisjonen at de innholdsmessig skal være samkjørte. Brosjyrematerialet er nå ferdig utarbeidet og nasjonalparkforvalter vil bestille opp disse i løpet av 2021, og begynne med arbeidet med å distribuere dette ut til de som ønsker å ha brosjyrer liggende.

Andre oppgaver og aktiviteter som nasjonalparkforvalter har vært involvert i:

- Opprettelse av Facebook- og Instagramside for Fulufjellet nasjonalpark
- Deltakelse på styreopplæringsdag for nylig konstituerte styrer, på Lillehammer 17. august.
- Opplæringsdag for nye nasjonalparkforvaltere på Lillehammer 18-19. august.
- Møte med Ljørdalen Grendeutvalg på Lund i Ljørdalen den 13. oktober, angående stimerkingsprosjekt i dalføret og innsendte søknader om merking og skilting av stier i Fulufjellet nasjonalpark. Avklart at det må jobbes mer med søknaden før videre behandling.
- Deltakelse på Fylkesmannen i Innlandets besøksforvaltning- og forvaltersamling 28-29. oktober.

Foto: Merethe Sandum – Besøksforvaltningssamling på Lillehammer

Oppsummering økonomi 2020

Økonomisk oversikt over midler disponert av nasjonalparkstyret 2020:

Post	Formål	Bevilget	Revidert	Disponert	Balanse
1420.31	Tiltaksmidler	750 000	200 000	232 248	- 32 248
1420.21	Drift styret	150 000	100 000	83 273	16 727
1420.21	Planarbeid	100 000	0	-	-

Midt i 2020 valgte Miljødirektoratet å trekke tilbake tiltaksmidler i henhold til en foreløpig budsjettrapportering utført i august. Dette har ikke blitt gjort tidligere år og overrasket dermed både Fylkesmannen sentralt og nasjonalparkforvalterne. Med bakgrunn i dette gikk tiltaksmidlene for Nasjonalparkstyret for Fulufjellet fra 750 000,- ned til 200 000,-. Etter innsending av budsjettrapporteringen, som la rammene for det nye budsjettet, hadde nasjonalparkforvalter gjort flere tiltaksbestillinger - noe som har resultert i et overforbruk på tiltaksbudsjettet (etter revidert tiltakssum). Dette er årsaken til at styret i 2020 har hatt et overforbruk på tildelte tiltaksmidler.